

Analyse

A. Begrippen

Samen **M**et **R**einier **H**eel **V**eel **G**edaan wordt ons motto en onze analytische invalshoek

S = stylus, stijl, schrijfwijze

M = melodie

R = Ritme

H = Harmonie

V = vorm

G = groei

Wil je een grondige analyse geven dan loop je al deze muzikale parameters systematisch na. Tot nu toe (december 2009) hebben we ons beziggehouden met V en H. Daar voegen we de S aan toe.

Bij S kun je alles onderbrengen wat niet hoort in een van de andere categorieën. Je kunt denken aan:

- bezetting (bv. zang + pianobegeleiding)
- homofoon-polyfoon; cantus firmustechniek
- eenstemmig-meerstemmig;
- contrasten tussen stemmen/instrumenten (zie ook registergebied)
- ambitus
- registergebied (hoog-laag etc.) en daarmee ook samenhangend klankkleur
- dynamiek (en meer nog dynamiekverandering)
- speelwijze (staccato-legato)

Probeer zelf nog eens vanuit deze invalshoek uitspraken over Schuberts Der Greise Kopf te doen.

B. Voorbeeld analyse

T: Schubert, Der greise Kopf (Winterreise)

K: c klein

M: $\frac{3}{4}$

V: Driedelige liedvorm; A-B-A'

A 1 t/m 16		B 17 t/m 29		A' 30 t/m 44	
a1 1 t/m 10	a2 11 t/m 16	b1 17 t/m 23	b2 23 t/m 29	a1' 30 t/m 35	a2' 36 t/m 44
c kl. I.....I	c kl..... G gr. V=I in G... V - I	G gr. (c-klein)– As gr. I..... V	c kl. I..... V7	c kl. I..... I	C gr. – c kl (m. 40). I..... I

Opmerkingen

1. Hoe moduleert Schubert van c klein (maat 1-10) naar G groot (maat 11 e.v.)?

De modulatie naar G groot in maat 11 gaat via de vijfde trap in c klein (=G groot=spilakkoord), dus heel soepel.

2. Hoe moduleert Schubert van c klein (maat 34) naar C groot (maat 35) vice versa?

De modulatie in maat 40 daarentegen, (naar C groot) is heel plotseling, dus totaal zonder aanleiding; ineens wordt er een C groot-akkoord gespeeld.

3. Hoe interpreteer je maat 22 en 23 harmonisch?

Dit is een lastig. Als je naar de zin 17-23 luistert, dan heb je in maat 23 een komma-gevoel: de muziek moet door. Vaak zijn we tegengekomen dat een dergelijke komma door een halfslot bewerkstelligd wordt. Spelen we na maat 23 een As-groot akkoord, dan krijgen we een thuisgevoel. In maat 19 en 20 is een dergelijk thuisgevoel al voorbereid. Dus een interpretatie als V in As-groot is goed mogelijk.

4. Hoe moduleert Schubert van G groot (maat 16) naar AS groot (maat 22-23)?

Dit kun je op verschillende manieren verklaren. De gemakkelijkste en mooiste is: maat 17 en 18 is er een beweging naar c-klein (analoog aan maat 10 en 11) en vervolgens naar VI (die voorafgegaan wordt door een tussendominant) die als I in As-groot gaat fungeren.

5. Hoe moduleert Schubert van AS groot (maat 23) naar c-klein (maat 30)?

Via een eenstemmige melodie die als sequens gemaakt is. In die melodie verschijnt in maat 26 de onverwachte toon Fis die een (kunstmatige) leidtoon is naar toon G, die op zijn beurt onderdeel is van het dominant-septiemakkoord in maat 29, dat de verbinding maakt naar c-klein.

6. Wat is het tonale plan?

Tonaal plan: c klein – G groot – (c-klein)- As groot – c klein – C groot – c klein

Hoofdtoonsoort: c-klein

Dominant-toonsoort : G-groot (kwintverwant)

As-groot: majeur parallel van c-klein (of ook: tertsverwant)

C-groot: gelijknamige variant van c-klein

Partitur

14. Der greise Kopf.

1
Etwas langsam.

34. Der

5
Reif hat ei - nen wei - ßen Schein mir ii - hers Faar ge - s.ireuel;

10
da glaubt ich schon ein Greis zu sein und hab - mich sehr ge -

14
freu - et. Doch bald ist er hin -

18
weg - ge - taut, hab wie - der schwar - ze Haa - re, daß mir's vormeiner Ju - gend

Musical score for 'Der greise Kopf' (14.). The score is in 3/4 time, key of B-flat major. It features a vocal line and a piano accompaniment. The piano part includes various ornaments and dynamics such as *p*, *pp*, and *ppp*. The vocal line includes lyrics in German.

22
graut - wie weit noch bis zur Bah - re! wie

27
weit noch bis zur Bahre! Vom A - bend - rot zum Morgenlicht ward

32
man - cher Kopf zum Grei - se. Wer

36
glaub's? und mei - ner ward es nicht auf die - - ser gan - zen Rei - se, auf

40
die - - ser gan - zen Rei - - - sel

Continuation of the musical score for 'Der greise Kopf'. It shows measures 22 through 40, including the vocal line and piano accompaniment. The piano part features complex textures with triplets and various dynamics like *p*, *pp*, and *ppp*.